

För en östgöte som vill besöka en nationalpark är Tiveden en av de som ligger allra närmast. Det är när man går riktigt nära Junker Jägares sten som man verkligen förstår hur enormt stenblocket är.

Junker Jägare och den huvudlösa jungfrun

Ruskig sägen kring jättestenen i Gudarnas skog

TIVEDEN (LT)

Tiveden kan betyda Gudarnas skog, även om det finns andra tolkningar av namnet. Förr lockades stråtrövare till Tiveden, numera är det turister som dras till den vilda naturen – nationalparken är en av landets mest besökta. Det sägs att hedniska riter har förekommit i Tiveden liksom förbjudna gudstjänster. Riktig ruskig är ju berättelsen om Junker Jägares sten...

Det finns 30 nationalparker i Sverige. Nationalparkerna i landet är de finaste och mest värdefulla delarna av det svenska landskapet som bevaras och skyddas, detta kan man läsa på webbsajten www.sverigesnationalparker.se.

Nationalparkerna är ju öppna året runt, men om en östgöte vill besöka en nationalpark så krävs ett besök i ett annat landskap, det finns nämligen ingen nationalpark i Östergötland. Det är lite märkligt, men vi vet ju att det trots detta finns skyddad och väldigt fin natur i vårt vackra omväxlande landskap.

Men vill man ändå besöka en nationalpark så är ju Tiveden en av de nationalparker som ligger närmast Östergötland. Författaren av denna text har besökt Tiveden många gånger, ofta för att vandra med vänner. Tiveden har blivit ett favoritområde dit jag och min fru gärna beger oss med vår husvagn.

Landskapet mitt emellan Vänern och Vätterns kulturbilder ger en stark vildmarks-känsla och Tivedens

nationalpark är en av Sydsveriges vildaste skogar och där finns flera vandringsleder att välja på. Det är härligt att vandra bland gammeltallar, över hållmarker och i kaotiska blockmarker med enorma stenblock.

Det finns en överkligt härlig sandstrand vid sjön Trehörningen i nationalparken, den kallas för Vitsand. Bara 600 meter från Vitsand ligger ett 15 meter högt flyttblock som kallas för Junker Jägares sten.

Det är inlandsisen som för 11 000 år sedan satt sin prägel på landskapet i Tiveden. Isen bröt loss och flyttade med sig stenblock som nu ligger utströdda över hållarna, däribland Junker Jägares sten.

Om Junker Jägares sten finns det en sägen. Kanske finns det ett korn av sanning i sägnen, vem vet, men låt oss hoppas att det är påhitt alltsammans... För det är en ruskig historia!

Sägnen om Junker Jägares sten kan man hitta på olika webbsidor, till exempel hos "Ideell kulturkamp" där nedanstående version är hämtad.

Ordet Junker är gammalsvenska och ordet betyder ung man. Sägnen berättar om Junker Jägare som ville gifta sig med en flicka, vars far ville gifta bort henne med en annan man. Den unga flickan och Junkern beslöt sig för att fly tillsammans. De begav sig in i skogen tillsammans med flickans hund. De slog läger vid ett jättestort flyttblock och Junkern gav sig ensam ut på jakt medan flickan stannade kvar för att vakta elden.

Flickans far hade skickat ut spanare efter de båda förälskade, och de fann flickan och hennes hund vid elden.

En av männen dödade hunden med ett spjut, men då grep flickan spjutet och stötte det i ögat på den som dödat hennes hund. En annan av männen högg då av huvudet på flickan. Sedan tog man med sig de båda liken tillbaka till flickans far, de hade lovat att föra tillbaka flickan, död eller levande.

När Junker Jägare kom tillbaka till stenblocket så var hans älskade borta. När han såg blodfläckarna förstod han vad som hade hänt, och han fortsatte ensam flykten. Sedan den dagen kallas det stora flyttblocket Junker Jägares sten.

Det påstås att det finns de som sett Junker Jägare vandra runt stenen än i denna dag. Det berättas också att man sett en huvudlös jungfru vandra varv efter varv runt stenen. Och om man är väldigt tyst, kan man höra de dröjande, sorgsna stegen...

Det har påståtts att flickan tillhört den kungaätt som brukar kallas Sverkersätten. Denna ätt dog ut i början av 1200-talet och påståendet är nog helt taget ur luften. Sverkersätten härstammade från Östergötland och är ju geografiskt ganska nära området, men om någon dam tillhörande denna ätt

Stenblock som detta bröts loss ur berget och transporterades med inlandsisen innan det ramlade ur och hamnade på havs- eller sjöbotten. Artikeln författaren med kompisarna Roger och Anders blir väldigt små intill den 15 meter höga stenen.

Stora och Lilla Trollkyrka är andra platser i Tivedens nationalpark med spännande historia. Platserna sägs ha varit blotplatser för kvarlevande hedningar...

flytt till skogs så borde det rimligen finnas någon säkrare källa än just denna sägen. En del har velat påstå

att junkern var från Norge.

Men trakterna i Tiveden är svårforcerade, det var förr i tiden ett område som det var farligt att resa igenom och först en bra bit in på 1800-talet blev det ett någorlunda riskfritt område att passera.

En folklivsforskare dokumenterade folktraditionerna i Tiveden och han fann att Trollkyrka i Tivedens nationalpark kan ha använts som en blotplats av kvarlevande hedningar.

Trollkyrka ligger i Trolltiven, Tivedens mest otillgängliga del och där finns även "Friluftskyrkan".

Den minner om åren från 1726 till 1870 då svenska kyrkan förbjöd bönenemöten utanför kyrkans regi. På hållen i Trolltiven hölls då sådana otillåtna gudstjänster.

Den som vill ta del av Stora och Lilla Trollkyrka samt av Friluftskyrkan kan gå den 4,6 kilometer långa Trollkyrkorundan som utgår från huvudentrén i nationalparken.

Junker Jägerundan går förbi det enorma stenblocket och utgår från Vitsand och är 2,8 kilometer lång, men om man vill tar man kortaste vägen till stenen, 600 meter, och väljer samma väg tillbaka.

Glöm inte att spana efter en huvudlös jungfru och att lyssna efter de dröjande hasande stegen...

Text och bild:
KLAS JOHANSSON